

شعر عاشورایی عربی در قرون دهم تا سیزدهم

کلیدواژه: [اهل بیت \(علیهم‌السلام\)](#)، [روز عاشورا](#)، [شعر عربی](#).

پرسش: شعر عاشورایی عربی در قرن دهم تا پایان قرن سیزدهم هجری را چگونه می‌توان ارزیابی کرد؟

پاسخ: در این دوره، بیش از یکصد و هشتاد سُراینده، درباره عاشورا، [شعر](#) سروده‌اند؛ لیکن شاعران پُرآوازه در میان آنان، اندک‌اند. از جمله این شاعران می‌توان به کسانی چون [سیدبجرالعلوم](#) (سیدمحمد مهدی طباطبایی بروجردی) و [سیدحیدر حلی](#) اشاره کرد. با توجه به اندک بودن شاعران بلندآوازه در این دوره، فنون و ظرافت‌های شعری در سروده‌های این دوره، اندک است. برخی از شعرای این دوره، [فقیهان](#) و [عالمان](#) بزرگ دینی‌اند که برای تقرّب جستن به [اهل بیت \(علیهم‌السلام\)](#) شعر سروده‌اند و [تقلید](#) و تشابه در اشعار این دوره، بسیار دیده می‌شود.

فهرست مندرجات

- ۱- مقدمه
- ۲- ویژگی‌های شعری این دوران
 - ۲.۱- مقتل سرایی
 - ۲.۲- ناامیدی
 - ۲.۳- مقایسه کر بلا با اماکن مقدس دیگر
- ۳- پانویس
- ۴- منبع

مقدمه

در این دوره، بیش از یکصد و هشتاد سُراینده، [ر.ک: شیر، حواد، ادب الطّف، ج ۵-۷، ص ۱۱](#)، درباره [عاشورا](#)، [شعر](#) سروده‌اند؛ لیکن شاعران پُرآوازه در میان آنان، اندک‌اند. از جمله این شاعران می‌توان به کسانی چون [سیدبجرالعلوم](#) (سیدمحمد مهدی طباطبایی بروجردی) و [سیدحیدر حلی](#) اشاره کرد. با توجه به اندک بودن شاعران بلندآوازه در این دوره، فنون و ظرافت‌های شعری در سروده‌های این دوره، اندک است. برخی از شعرای این دوره، [فقیهان](#) و [عالمان](#) بزرگ دینی‌اند که برای تقرّب جستن به [اهل بیت \(علیهم‌السلام\)](#) شعر سروده‌اند و [تقلید](#) و تشابه در اشعار این دوره، بسیار دیده می‌شود.

ویژگی‌های شعری این دوران

ویژگی‌های شعری این دوره، علاوه بر [رِثا](#) و [ذکر مصائب](#)، عبارت‌اند از:

← مقتل سرایی

در این دوره، [مقتل خوانی](#)، رواج یافته است و شاعران، بخشی از همّت خویش را صرف به نظم در آوردن صحنه‌های کارزار و [روایات تاریخی](#) کرده‌اند.

← ناامیدی

ناامیدی، در بسیاری از اشعار این دوره، احساس می‌شود، چنان‌که تنها روزنه [امید](#)، [ظهور مهدی موعود](#) (علیه‌السلام) دانسته شده است. شیخ [یوسف بجرانی](#)، در این‌باره سروده است: «فَمَتَى اِمَامُ العَصْرِ يَظْهَرُ فِي الوَرَى ... يُحْيِي الشَّرِيعَةَ بَعْدَ طَوْلِ مَمَاتِهَا؟» [امام‌زمان](#)، چه وقت در میان مردم، ظهور می‌کند تا [شریعت](#) را پس از مردنش زنده کند؟ [ر.ک: شیر، حواد، ادب الطّف، ج ۶، ص ۱۱](#).

← مقایسه کربلا با اماکن مقدس دیگر

توجه به شهر [کربلا](#) و مقایسه آن با اماکن مقدس دیگر
شیخ [عبدالله شبراوی](#) (م ۱۰۹۱-۱۱۷۲ق)، چنین می‌سراید:
مَشْهُدَكَ السَّامِي غَدَا كَعْبَةَ ••• لَنَا طَوَافُ حَوْلَةٍ وَ اسْتِلاَمٌ،
بارگاه والای تو، [کعبه](#) ما شد پیرامونش می‌چرخیم و آن را [استلام](#) می‌کنیم.

[۳] شیر، حواد، ادب الطّف: ج ۵، ص ۲۶۷.

[۴] ری‌شهری، مجد مهدی، دانشنامه امام حسین (علیه‌السلام)، ج ۱۰، ص ۱۹۴-۲۰۱.

پانویس

۱. ↑ ر.ک: شیر، حواد، ادب الطّف، ج ۵-۷، ص ۱۱.
۲. ↑ شیر، حواد، ادب الطّف، ج ۶، ص ۱۴.
۳. ↑ شیر، حواد، ادب الطّف، ج ۵، ص ۲۶۷.
۴. ↑ ری‌شهری، مجد مهدی، دانشنامه امام حسین (علیه‌السلام)، ج ۱۰، ص ۱۹۴-۲۰۱.

منبع

[حدیث‌نت، برگرفته از مقاله «شعر عاشورایی عربی در قرون دهم تا سیزدهم» تاریخ باستانی، ۱۳۹۷/۹/۲۹.](#)

رده‌های این صفحه: [شعر عاشورایی](#) | [شعر عربی](#) | [عاشورا](#)